

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica s[e]c[un]da de ep[isto]la.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

mata sunt. q̄ nō nisi per te fieri possunt. certe a sūme sanctis viris sunt nob̄ tradita. z cū summe auctoritat̄ attestacione pbata. teip̄o coope-
rante z sermonē cōfirmante sequētib̄ signis. Amen.

Dñica sc̄da de epla.

Deus pas

cus est p̄ nob̄is vo-
bis relinquēs exē-
plum vt se. ve. eius. j. Pet. ij. Quattuor sunt xp̄i vestigia nob̄is p̄ exemplo imitatōis posita. Un̄ p̄sus. Si placet vt christi vestigia sc̄rā sequaris. Castus. inops. humilis simul z patiens habearis.

Notandū igit̄ in p̄mis q̄ vestigiuz castitatis xp̄i sūme necessariū fuit mundo. Omnis quippe caro corruerat viam suā. Propter qd̄ deus nō pepercit originali mūdo. sicut d̄r in Canonica Jude. sed deleuit eū aq̄s diluuij q̄i abluens fetorē luxurie z im-
mūdicie ei⁹. vt purgat⁹ z lot⁹ dign⁹ esset recipere vestigia humanitat̄ z icarnatōis xp̄i. q̄ p̄ mūdicia castitat̄ habent̄. Siquidē castitas ē virtus

sub iugo rōnis libidinis im-
petū refrenans. Qd̄ puenit oīni statui hoīm. s. cōiugali. viduali z virginali. Veniente em̄ xp̄o in carnez castitas locū h̄re cepit. q̄ pri⁹ parui p̄ cū habebat̄. et abiectū qd̄ et inutile reputabat̄. sicut probat Greg. in omel. de ascen. dñi. vbi dicit̄. q̄ tres legunt̄ as-
sūpti in celū. Enoch trāstat⁹ est p̄ coitū generat⁹ et gene-
rans. Helyas rapt⁹ est p̄ coitū generat⁹ sed nō generās. Xps̄ assumpt⁹ est nec p̄ coitū generās. nec p̄ coitū generatus. In quo ostendit̄ mū-
diciaz carnis nob̄is necessariam. Valet enim pro honestate vite. quia castitas est p̄ edomandis vicioz fur̄is mundaz honesta totius corporis habitudo. Itēz pro integritate bone fame. Gregorius. Peccata carnalia licet minoris sint culpe q̄ spiritalia. tamen maior̄ sunt infamie. Item pro aug-
mēto gratie. quia maior gratia inest castis et incorrupt̄ hominibus tam apud deuz q̄ apud homines. et etiam apud quedaz bruta animalia. sicut de vnicorne. z de symia. que se castis hominib⁹

applicat et fugiunt corruptos
 Hoc vestigiū castitatis et mū/
 dicie xp̄i. p̄figuratus fuit. iij.
 Reg. xvij. in nubecula par/
 ua q̄ ascendebat de mari q̄si
 vesti. hoīs. Sc̄dm̄ vestigi
 um est inopia et paupertas xp̄i
 q̄ s̄l̄r valde necessarius fuit
 mūdo. q̄ tot⁹ in maligno. i. in
 malo igne cupiditatis et auar/
 ricie posu⁹ erat. sic dicit Bre.
 Quid enī ver⁹ q̄d car. hō no
 uerat. nisi sua retinere aliena
 ra. si p̄. Deu. si non pos. Hoc
 vestigiū dñs mūdo imp̄ssit.
 qz p̄ nob̄ paup̄em in h̄ mōdo
 se fecit. Matt. viij. Vulpes
 fo. ha. et vo. ce. ni. zc. Crisost.
 Quid pecūias me seq̄ns cō
 gregare expectas. nō vides
 qz diuersorū mibi nō ē tātū
 q̄ntū auib. Valde paup̄ est
 q̄ tecto caret. s̄ paup̄ior qui
 ere. Habito enī ere oīa faci/
 lit̄ h̄ntur. qz pecunie obedi/
 unt vniuersa. S̄z xp̄i paup̄
 tas in sūmo posita fuit sic et
 castitas. Vñ sicut nec parez
 habuit castitate. sic nec paup̄
 tate. Dat. xvij. Uad̄ ad ma
 re zc. Glo. Dñs tante paup̄
 tatis fuit vt vnde tributum
 solueret nō h̄ret. Habebat
 q̄dē iudas oīa in loculis. sed
 res paup̄ez in vsus suos as/

sumere nefas dixit. Hoc ve
 stigiū dñs discipulis imp̄ssit
 Lu. x. Nolite portare saculū
 neqz perā neqz calci. zc. In q̄
 oñdit vtilitatē scriissime pau
 pertatis. Facit enī hoīem
 sapientē Ecc̄s. ix. Inuent⁹
 est in ea vir paup̄ et sapiens.
 et p̄ sapiam suā liberauit eā.
 Itē reddit hoīem securū
 tā invita q̄ in morte Job. xj
 Et defossus securus dormi
 es. req̄sces et nō erit qui ex/
 terreat. sup̄. ad effodiēduz te
 p̄pter vsuras. Itē facit ho
 minē sanū et laboribz aptum
 Ecc̄i. xxx. Melior ē paup̄ sa
 nus et fortis viribz. q̄ dñes
 imbecillis et flagellat⁹ mali/
 cia. Ab his vestigijs nullate
 nus debent recedere xp̄iani.
 et maxie viri religiosi. q̄ ex vo
 to regule sue paupertatē sunt
 p̄fessi. Josue. xxij. Absit a no
 bis h̄ scelus vt a dño receda
 mus et relinquam⁹ vestigia
 ei⁹ zc. Terciuū vestigiū est
 bñilitas xp̄i. q̄ s̄l̄r mūdo ne
 cessariū fuit p̄tra sapiā dia
 boli. Nā postq̄ de regno ce
 lesti eiect⁹ est. quesuit sibi re
 gnū terrenū. et fact⁹ est rex su
 per om̄es filios sup̄bie. qui
 multi sunt. Nā q̄cūqz genere
 peccati hō deo resistit. in h̄ si

hinc supbie existit. qz supbia est radix oim vicioz. Econtrario hūilitas est fundamētū oim virtutū. Et sicut diabolus est lapis primari⁹ i fundamento supbie. ita xps est lapis p̄marius in fundamētō hūilitatis scē ecclie. Lapis supbie totū edificium inficit z corrūpit. tanq̄ lapis leprosus q̄ eruendus est. et ali⁹ loco ei⁹ ponendus. sic dicitur Leuit. xiiij. Lapis vero hūilitatis totū edificium corroborat z p̄seruat. Qui virtutes ceteras sine hūilitate p̄gregat q̄i q̄ puluerē inventum portat. Est autē hūilitas ex sui cōditione intuitu p̄pria inclinatio. quidā dicūt ex sue p̄ditionis intuitu zc. Et vtrumq̄ valet Quia si hō inclinationē habeat ad sui p̄ditionē. multa inuenit ex q̄b̄ humiliari pōt Amos. vj. Comedes z nō saturaberis. z hūiliatio t. in medio tui. Sed meli⁹ ē nos habere inclinationē ad intuitū p̄ditoris nr̄i. Ad h̄ em̄ inuitat nos Matth. xj. Discite a me qz mi. sum z hu. c. Valet autē humilitas tanq̄ bona z optima p̄siliatrix. Dat enim nobis p̄siliū vr̄ile recuperāde sanitatis. iij. Reg. v. d̄ pu

ella paruula q̄ dixit ad dñm suū. Utinā esset dñs me⁹ ad p̄ph. zc. Itē tanq̄ mediatrix Hester. xv. Demor esto diēru hūilitatis tue z loq̄re regi p̄ nobis. Itē tanq̄ cōformatrix. qz p̄format nos xpo q̄ est illa angusta porta quaz trāsire non possunt supbi. qz caput nimis altū hñt. Non crassi. qz in delicijs enutriti latera nimis crassa hñt. Nō gibbosi. qz sellā auaricie sup se portant in q̄ diabolus sedet. De h̄ vestigio dicit Hester xij. Libent̄ em̄ p̄ salute israhel vestigia pedū ei⁹ de osculari parat⁹ essem. sed timui ne honorē dei mei trāsferre ad hoīem. Quartū vestigiū est patientia xpi. q̄ nobis in exemplū posita est in tolerādis aduersis p̄ amore eius. Est em̄ patia respectu etne glie volūtaria z insupabilis p̄trarioz p̄pessio. Bene dicit p̄trarioz. qz obiectū paciētie est aduersitas et tribulatio. nec p̄siderari poterit nisi in p̄trarijs molestijs z tribulationib̄. sicut dicit ap̄lus Roma. xij. Spe gaudētes. i tribulatione patiētes. H̄ est qd̄ h̄ dicit. Qui cū malediceret non maledicebat. cū pateret non

Dominica II

cōminabatur. tradebat autē
su. se in. zc. In his tribus
ostendit dominus qualis esse
debeat patientia nostra. s. vt
homo patientiaz habeat in
ore z in responsionib; molli
bus z placidis. quia mollis
responsio frangit iram. et s
ibi. cum malediceret nō ma/
ledicebat. Item in vultu
z in gestu. ne obducat supci/
lium vel stringat pugnum.
Roma. xij. Non vos defen/
dentes carissimi. sed date lo
cum ire. quod notat ibi. cuz
pateretur non cōminabat.

Item q; homo iniuste et
sine causa patiat. i. Pet. ij.
Que est enim gratia si pec/
cantes colaphizari suffertis
Sed si bene facientes pati/
enter suffertis. hec est gratia
apud deum. hoc notat cum
dicitur. Tradebat autem in
dicanti se iniuste. De hoc ve
stigio dicitur Job. xxij. Ve
stigia eius secutus est pes me/
us zc. Amen.

De euangelio.

Go sum

e pastor bonus zc
Johis. x. Officiū

boni pastoris in quattuor cō
sistit. videlicet in ouium pa/
stu z impinguatione. In lu/
porum defensione. in vultu
z vocis cognitione. in disper
si gregis adunatione. Unde
versus. Qui bonus est pa/
stor nec mercenarius extat.
Pascit defensat. cognoscit
oues et adunat. Primo
igitur cōmendatur officiu;
boni pastoris in pascendo. s.
vt bene pascat oues z impin
guet. Pastor enim dicitur a
pascendo. Pascit em̄ nos
dominus triplici pabulo. scilicet
doctrine. gratie et eucha
ristie. Doctrine Ezechiel
xxiij. In pascuis vberimif
pascam eas in montibus ex
cellis. Isidorus. Sanctaruz
scripturaruz altitudines q̄si
montes pascue sunt. Pascit
autem nos dominus nō so
lum per se. sed etiam per ali
os. Hieremie. iij. Dabo vo
bis pastores s̄m cor meum.
et pascent vos scientia z do/
ctrina. Item pabulo gra
tie. Exodi. iij. Moyse mi
nabat gregem ad interiora
deserti. vbi dominus sibi in
rubo ardenti apparuit. Moy
ses est prelatus. per quez o
ues ad interiora deserti mi

nantur. et ad pastum veniunt quando exteriorem consolationem relinquunt. et interiorum querunt. ubi dominus in rubo ardenti. id est in corde ferventi apparet. Luc. xxiij. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis etc.

Item pabulo eucharistie. quod signatum habemus. ij. Regum. xij. De ovicula pauperis que erat de pane illius comedens et de calice bibens. Bernardus. Bonus est pastor qui dat carnem suam in cibum. sanguinem in potum. animas in precium. Hoc est ergo pabulum doctrine. quod bonus pastor debet habere. Unde Gregorius. Ab imperitis rectoribus pastorale magisterium qua temeritate suscipitur. quando ars est artium regimen animarum. Ipsa quippe in magisterio lingua confunditur. cum aliud discitur et aliud docetur. Secundo commendatur a defensione luporum. et hoc notatur cum dicitur. Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis. Defendit nos Christus a lupis. a leonibus. ab vrsis. sic dicitur. s. Regum. xvij. de Da-

uid qui leonem et vrsum interfecit. cum invaderet gregem sibi commissum. Per leonem significat diabolus s. Petri. v. Sobrius estote etc. quia ad. v. di. t. l. r. cir. q. quez de. Per vrsus intelligitur caro. sequitur enim mel. sic et caro voluptatem. Debilis est in capite. et fortis in brachijs delectationis et consensus. Danielis. vij. Bestia autem secunda similis erat vrsis. et tres ordines in ore eius. scilicet cogitatio. delectatio et consensus. sed debilis est in capite. hoc est in cogitatione. Unde ibi primitus resistendum est. Ps. Beatus qui tenebit et allidet parvulos suos ad petram. Per lupus significatur avaricia et crudelitas. In mundo tot sunt lupi. quod sunt homines impii et perversi. Matih. x. Ecce ego mitto vos sicut oves in medium luporum. Bre. Sic agni inter lupos mittuntur ut sensum servantes innocencie. morsus malicie non habeamus. Talis agnus sine ovibus erat apostolus cum diceret. s. Cor. iij. Maldicimur et benedicimur. persecutionem patimur et sustinemus. Possimus et per leones accipere reges

et principes ecclesiarum christi persequentes. et sub tali proprietate. quod circumsepti a venatoribus terrarum intuentur. ut minus venabula expauescant. Per versus iudices et advocatos ecclesiarum. sub hac proprietate. quia apes perturbant et mei eorum devorant. Per lupos hereticos. sub tali proprietate quod tendentes contra ovile. vadunt contra ventum ne a canibus odorentur. Tercio commendatur bonitas pastoris nostri in ovium suarum cognitione. cum dicit. Et cognosco meas et cetera. Cognoscit autem dominus cognoscentes se. fide vera. spe certa. charitate non ficta. Et quod pauci talem sui noticiam habent. Querit Isaias. Cognovit bos possessorem suum. et asinus praesepe domini sui. israel autem me non cognovit. Sed vero non cognoscentibus tam pius dominus in hoc mundo. quod cognoscent eum crudelem arbitrum in iudicio. Bern. Cognoscetur certe dominus iudicium faciens qui nunc ignorat misericordiam diaboli. Item cognoscit sibi obedientes. Joh. x. Oves mee vos. me. au. et ego agnovi. eas. Vocem namque praecceptorum et doctrine mee. vel vocem cla-

moris mei in cruce. Ps. Non plus pascue eius. et o. manet ei. Hodie si vocem eius audieritis nolite etc. Item sequentes se. Joh. x. Et sequuntur me. scilicet per bonam vitam. Per hanc enim cognoscit dominus oves suas. sicut pastor suas tali vel tali signo distinctas. Genes. xxx. Ubi legitur quod iacob oves suas coloribus discrevit. Varie enim erant suae. nigrae autem vel albae laban. Jacob christum significat. laban diabolum. Nigrae oves sunt aperti peccatores. Albe vero hypocrite et simulators. Matt. xxiii. Ve vobis hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis etc. Tales sunt albuginē in oculo habentes. Greg. Albuginē habet in oculo qui veritatis lumen videre non sinit. quod arrogantia sapientie vel false iusticie excecatur. Varie autem oves sunt penitentes. quae partim albe sunt per iustificationem. dum se peccatores reputant apud deum. sed apud se nigrae sunt ex humilitatis suae cognitione. et ex peccatorum suorum recordatione. Talis ovis erat illa quae dicebat Laici. v. Nigra sum sed formosa.

Et in ps. Ascendit regina a de
 xtr' tuis in vesti. de au. circū
 data vari. Quarto pastor
 cōmendat in pgregādo siue
 adunando cum dicit. z alias
 oues habeo q̄ non sunt ex h
 ouili z il. oportet me ad. z v.
 m. a. z f. vnū ouī. z vnus pa.

Nota de triplici coaduna
 tione siue pgregatiōe. Con/
 gregat em̄ dñs oues suas ī
 hoc mūdo p mutuā dilectio
 nē. Joh xj. Propheciat q̄a
 iesus moritur⁹ erat p gente.
 z nō tm̄ p gente. sed vt si. dei
 qui erāt dispersi pgregaret ī
 vnū. i. in vnionē caritatis et
 dilectiōis. Et illud. In hoc
 cognoscent oēs qz mei estis
 discipuli. si dilectionē habu/
 eritis ad inuicē Dilectio em̄
 pgregat. z odiū disgregat.

Itē pgregat nos in iudi/
 cio extremo p meritorū dis/
 cussionē z locorū distinctio/
 nē. Matth. xxv. Cū venerit
 filius hominis ī maiestate sua
 z oēs angeli cū eo. tūc se. sup
 sedē ma. sue. et cōgregabunt
 ante euz oēs gen. z sepabit e.
 ab inuicē. sic pastor segregat
 oues ab he. z sta. o. qui. a de.
 he. aut a si. zc. Itēz in celo.
 Lu. xv. vbi dicit de centesima
 oue pdita. z tandem ad alias

nonagintanouē oues redu
 cta in desertū. i. in regnū ce/
 loz qd desertū fuit in ruina
 angeloz malignoz spiritū
 sed nouē ordinibz angeloz
 z vno hoim reparatū est z re
 pletū. qz tūc erit vnū ouile et
 vn⁹ pastor. qm̄ glie pditoris
 vnacū angelis astabim⁹ z ad
 inuicē coherēbim⁹. Beñ. Il
 lic nos amabim⁹ sine modo
 vidēbim⁹ sine terminio. cohe/
 rebim⁹ sine malo. pleni lau/
 de et iubilio. pleni grā. pleni
 deo. Amen.

Dñica tertia de epla.

Secro

o vos tāq̄ adue/
 has z pegrī. zc.

j. Pet. ij. Bon⁹ pegrinus ex
 q̄ttuor est p̄siderand⁹. v̄deli
 cet ex signoz congruitate. ex
 bona societate. ex sumptū
 modicitate. ex facti breuita/
 te. Vñ s̄. Cōgrua signa. bo/
 ni comites. sumpt⁹ modera/
 ti. Et breuitas facti sunt ad
 laudē pegrini. Igit̄ notā
 dū q̄ pegrin⁹ debz h̄re con/
 grua signa z p̄uenientia sue
 pegrinatiōi. q̄ notant̄ p hūc
 p̄sum. Cū pera. bacul⁹. crux
 byrrus. palma. galer⁹. Crux
 est signū passionis xpi. q̄ no/